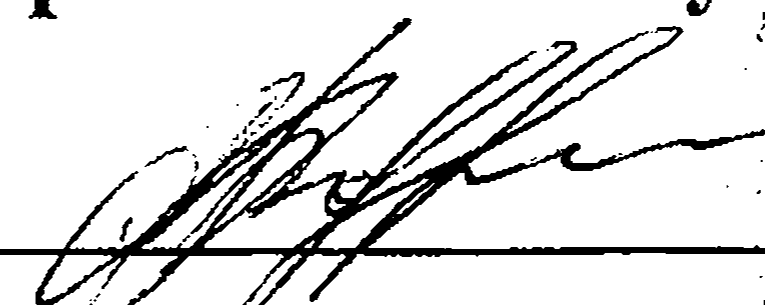

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова Секції «Вугільна промисловість», заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості

_____ **А.В. Корзун**
« 28 » березня 2019 року

ПРОТОКОЛ

**засідання Секції «Вугільна промисловість» Науково-технічної Ради
Міністерства енергетики та вугільної промисловості України**

м. Київ

27 березня 2019 року

Присутні:

Владиченко
Олександр Олексійович

– директор Департаменту вугільно-промислового комплексу, заступник голови Секції

Красник
В'ячеслав Григорович

– т.в.о. генерального директора ДП «НТЦ «Вуглеінновація», секретар Секції

Ященко
Ігор Олексійович

– заступник начальника Управління охорони праці, промислової безпеки та цивільного захисту – начальник відділу охорони праці у вугільній промисловості

Цехмістер
Дмитро Петрович

– начальник відділу енергомеханічного забезпечення та торфодобувних підприємств Департаменту вугільно-промислового комплексу

Павлюкович
Олена Станіславівна

– начальник відділу технічної політики та галузевої науки Департаменту вугільно-промислового комплексу

Кужель
Павло Сергійович

– начальник відділу реалізації програм реструктуризації та проектно-технічного супроводу ліквідації підприємств Департаменту вугільно-промислового комплексу

Круть
Олександр Анатолійович

– директор ДП «УкрНДІпроект»

Кузнецов
Олександр Степанович

– заступник директора інституту ДВАТ «НДПКІ «Вуглемеханізація»

Запрошені:

- Юхименко** – генеральний директор
Володимир Анатолійович ДП «Горецьквугілля»
- Ківа** – технічний директор ДП «Горецьквугілля»
Микола Вікторович
- Кулинич** – в.о. директора ВП «Шахта «Північна»
Анатолій Миколайович «Горецьквугілля»
- Шаповалов Олексій** – директор ТОВ «Проектно-промисловий
Дмитрович інститут»
- Шепеленко** – головний інженер ВП «Шахта 1-3
Станіслав Юрійович «Новгородівська» ДП «Селидіввугілля»
- Карелов М.І.** – головний геолог ДРГП «Донецькгеологія»
- Курєдова С.В.** – головний гідрогеолог ДРГП
«Донецькгеологія»

Примітка. На розгляд питань порядку денного листом Міненерговугілля від 21.03.2019 № 04/34-2790 було запрошено керівництво ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація». На цьому засіданні Секції без надання обґрунтованих пояснень керівництво ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» відсутнє.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Розгляд питання недопущення затоплення діючих гірничих виробок ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» ДП «Селидіввугілля» у зв'язку з ліквідацією шахти № 2 «Новгородівська», яка затоплюється, та за результатами технічної наради від 06.03.2019, проведеної ДП «Селидіввугілля» спільно з ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація».

Доповідач: головний інженер ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» ДП «Селидіввугілля» **Шепеленко С.Ю.**

2. Розгляд проблемних питань, пов'язаних з ліквідацією шахти «Північна» ДП «Горецьквугілля».

Доповідачі: генеральний директор ДП «Горецьквугілля» **Юхименко В.А.**, технічний директор **Ківа М.В.**

З пункту 1 Порядку денного

СЛУХАЛИ: головного інженера ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» ДП «Селидіввугілля» **Шепеленка С.Ю.** щодо вжиття заходів із запобігання затопленню діючих гірничих виробок ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» у зв'язку з ліквідацією шахти № 2 «Новгородівська», яка наразі затоплюється.

Роботи з відкачування води на шахті № 2 «Новгородівська» були зупинені 11.10.2017.

У виконаному у 2018 році ДРГП «Донецькгеологія» «Гідрогеологічному прогнозі про можливий приток шахтних вод та загрозу прориву води до

ВП «Шахта 1-3 «Новогородівська» з закритої шахти № 2 «Новогородівська» зазначено, що гідравлічний зв'язок між виробками обох шахт можливий через водоносні горизонти, які потрапляють в зону техногенної тріщинуватості при обваленні порід покрівлі відпрацьованих пластів.

Найбільшу небезпеку для прориву води представляють південні квершлагги, пройдені на відмітках + 72 м - +105 м з шахти № 1 «Новогородівська» у зону за насувом на полі шахти № 2 «Новогородівська», якими були розкриті карстові зони. Внаслідок невідомого стану цих виробок та пропускної здатності обсягів води, які можуть через них потрапити в шахту № 1 «Новогородівська», уявляється можливим надходження обсягів води в дуже широкому діапазоні.

Основною загрозою може бути раптовий прорив води внаслідок розмиву водою завалів і вміщуючих порід гірничих виробок та швидке надходження накопичених у карстових порожнинах і старих гірничих виробках обсягів води на абсолютних відмітках + 72 м - + 74 м (в районі навколоствольного двору шахти № 1 «Новогородівська», загальний обсяг води при повному затопленні виробок шахти № 2 «Новогородівська» складе 930 тис. м³).

За результатами спільного засідання Секцій «Вугільна промисловість» та «Охорона праці, промислова безпека та цивільний захист у ПЕК» НТР Міненерговугілля, яке відбулося 14.12.2018, було отримано Доповнення до зазначеного «Гідрогеологічного прогнозу...», виконаного ДРГП «Донецькгеологія» 30.01.2019, в якому зазначено: «Стан південних штреків, пройдених з шахти № 1 «Новогородівська» у занасувну зону на полі шахти № 2 «Новогородівська», оцінити неможливо через аварійний стан цих виробок (а саме через їх завали) на шахті № 2 перед початком затоплення. Тому ступінь їх пропускної здатності залишається невстановленим. Прогнозується, що в разі досягнення високого рівні пропускної здатності в результаті їх розмиву і подолання завалів, які наразі перешкоджають вільному проходженню води, яка накопичилася вище відміток штреків (+ 72 м - + 105 м), ця вода почне інтенсивно надходити у виробки діючої шахти № 1 «Новогородівська». Саме у якому із штреків це може статися, однозначно передбачити неможливо. Також неможливо достовірно прогнозувати обсяг води, який буде надходити в одиницю часу (м³/год), оскільки він буде залежати від декількох основних чинників: досягнутого на момент ймовірного прориву напору і власної пропускної здатності штреку, де може відбутися прорив.

Доцільним є відкачування води з шахти № 2 «Новогородівська» з підтриманням рівня води біля південних штреків діючої шахти № 1 «Новогородівська» на відмітці + 72 м».

Слід зазначити, що з грудня 2017 року по цей час (березень 2019 року) спостерігається поступове збільшення фактичного притоку води в діючу шахту № 1 «Новогородівська» в цілому на 85 м³/год за цей період, в т.ч. збільшення склало:

- в насосній камері углубки пласта k₈ – на 27 м³/год;
- у навколоствольному дворі – на 58 м³/год.

Тенденція збільшення фактичного водопритоку продовжується також на цей час. За даними останнього обстеження гірничих виробок навколоствольного двору шахти № 1 на відмітках +72 - + 74 м спостерігається обводнення виробок, значна корозія металевих конструкцій, розсипання дерев'яної затяжки, а також спучення вміщуючих порід з боків та ґрунту по всій довжині гірничих виробок.

Станом на 12.02.2019 шахтою закінчено роботи з погашення виробок на гор.1050 м та гор.1160 м. Шахта працює у режимі водовідливу з підтриманням гірничих виробок навколоствольних дворів гор. 500м, 940 м, 1160 м із збереженням провітрювання.

Головний водовідлив гор. 500 м перебуває в аварійному стані, оскільки в роботі знаходиться лише одна насосна установка ЦНС 300х600. При перепадах напруги високовольтної мережі 28 січня 2019 р. вийшов з ладу електродвигун ВАО2 - 560, 800кВт, 1500 об/хв. Орієнтовна вартість ремонту складає близько 200 тис. грн.

В аварійному стані знаходяться шахтні підйоми. 28 січня 2019 р. на багатоканатній підйомній установці МК4х4 2-х клітьового підйому ствола № 2 вийшов з ладу синхронний електродвигун СДН-49-6,2000 кВт, 1000 об/хв, підйом зупинено. Термін ремонту цього електродвигуна складає 3-4 місяці, вартість ремонту складає 1 296 525 грн., але через складний фінансовий стан підприємства виділення коштів для ремонту є дуже проблематичним. Спуск-підйом працівників здійснюється одноклітьовим підйомом ствола № 2, який працював раніше в «сліпому» режимі між горизонтами 1050 м та 1160 м. На цьому підйомі став непридатним для використання врівноважуючий канат діаметром 49,5 мм, орієнтовна вартість якого становить 1 085 000 грн. Підйом експлуатується в аварійному режимі згідно заходів з безпечного ведення робіт.

При виникненні аварійної ситуації в стволі № 2 видати працівників з гор.1160 м та гор. 940 м можливо лише запасним виходом через ствол № 3 зі скіповим підйомом, а з гор. 500 м видача людей неможлива через відсутність гірничих виробок до ствола № 3. В стволі № 3 відсутні сходові відділення.

Крім того, гальмівні системи основного та запасного підйомів працюють від компресорів власних потреб УКВШ 5/7 та не мають резерву.

Утримувати в роботі основний турбокомпресор ТК 500 недоцільно, оскільки додаткові витрати електроенергії складають до 55 тис. кВт годин щодобово, що у грошовому еквіваленті складає 156,0 тис. грн., а щомісячні витрати дорівнюють 4,68 млн. гривень.

На цей час електропостачання в шахту здійснюється лише через один ввід. Високовольтні комірки КРУВ-6 не мають резерву та знаходяться у стані, який не відповідає вимогам ПБ.

Головним управлінням Держпраці у Донецькій області у зв'язку з аварією (пожежа), яка сталася 28.01.2019 на вантажно-підйомних комплексах у баштовому копрі ствола № 2, було проведено позапланову перевірку щодо дотримання вимог нормативно-правових актів з охорони та безпеки праці. Актом позапланової перевірки від 22.02.2019 № 06.7-10/07-05/19 у зв'язку з виявленням порушень, надано попередження про необхідність негайного зупинення робіт з експлуатації одноклітьової підйомної установки МК 4х4 ствола № 2 з 22.02.2019.

Крім того, на підставі результатів позапланової перевірки Головним управлінням Держпраці у Донецькій області подано адміністративний позов від 06.03.2019 № 06.7-11/2080-19 про застосування заходів шляхом зобов'язання зупинення робіт зі спуску-підйому працівників та вантажів одноклітьовою підйомною установкою МК 4х4 ствола № 2 у зв'язку із загрозою життю людей.

Враховуючи вищевикладене щодо стану підйомів і стволів, підвищується вірогідність виникнення аварійних ситуацій на цих ділянках. Незадовільний стан

ВИСТУПИЛА: Павлюкович О.С. - начальник відділу технічної політики та галузевої науки.

На цей час у зв'язку з затопленням декількох шахт у Первомайсько-Стаханівському регіоні Луганської області державним підприємством «Первомайськвугілля» вживається комплекс заходів гідрогеологічного захисту із запобігання затопленню на ВП «Шахта «Золоте» ДП «Первомайськвугілля» та прилеглих територій, до реалізації якого долучилася Луганська обласна державна адміністрація.

Вважаю, що необхідно використовувати досвід вирішення аналогічних питань гідрозахисту підприємств і територій в сусідній області, та, оскільки питання гідрозахисту шахт має регіональний характер, було б доцільним зазначеним державним підприємством долучити до опрацювання проблеми Донецьку обласну державну адміністрацію.

ВИСТУПИЛИ: Кузнецов О.С., Круть О.А., Яценко І.О., Красник В.Г., Владиченко О.О.

Після обміну думками,

ВИРІШИЛИ:

1. ДП «Селидіввугілля» (в.о. генерального директора **Кобзар Д.І.**, голова комісії з реорганізації підприємства **Коваленко В.О.**), **ДП «ОК Укрвуглереструктуризація»** (голова комісії з реорганізації підприємства **Кисельов В.М.**):

1.1 Розглянути на спільній технічній нараді ДП «Селидіввугілля» з ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» результати виконаних гідропрогнозів та доповнення до останнього гідропрогнозу щодо можливого притоку шахтних вод та загрози прориву води до ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» ДП «Селидіввугілля» з ліквідованої шахти № 2 «Новгородівська», на якій виробити оптимальні технічні рішення для захисту від підтоплення діючої шахти 1-3 «Новгородівська».

Термін – до 20.04.2019

1.2. Рекомендовано залучити до розгляду питання гідрозахисту ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» ДП «Селидіввугілля» представників Донецької обласної державної адміністрації та проектного інституту.

1.3. Під час здійснення гірничих робіт на ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» особливу увагу звернути на обов'язкове дотримання вимог розділу 2 «Запобігання проривам води і газів із затоплених виробок і водних об'єктів» глави Х Правил безпеки у вугільних шахтах (НПАОП 10.0-1.01-10).

Термін – постійно

З пункту 2 Порядку денного

СЛУХАЛИ: в.о. директора ВП «Шахта «Північна» **Кулинич А.М.**, технічного директора ДП «Торецьквугілля» **Ківу М.В.**, генерального директора ДП «Торецьквугілля» **Юхименка В.А.** - щодо проблемних питань, пов'язаних з ліквідацією шахти «Північна» ДП «Торецьквугілля».

Станом на цей час рівень затоплення у вертикальному стволі шахти № 2 знаходиться на відмітці + 110,5 м, що на 79,9 м вище від початкового рівня затоплення (тобто висота водного стовпа), і на 38,5 м вище рівня навколоствольного двору діючої шахти № 1 «Новгородівська».

Загальний водоприток у ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» збільшився на 87 м³/год і становить зараз 380 м³/год.

ВП «Шахта 1-3 «Новгородівська» отримала лист Головного управління Держпраці у Донецькій області від 09.01.2019 № 06.5.13-1/189-19 щодо заборони здійснення гірничих робіт у виробках з питань, де неузгоджені позиції Плану ліквідації аварій (ПЛА) стосовно можливого прориву води з гірничих виробок шахти № 2 «Новгородівська» у гірничі виробки навколоствольного двору діючої шахти № 1 «Новгородівська».

Наразі у навколоствольному дворі діючої шахти № 1 «Новгородівська» здійснюються лише роботи, спрямовані на підтримання безаварійного стану цієї шахти.

За таких обставин та на підставі зазначеного вище, найбільш оптимальним рішенням з вирішення проблеми уявляється реалізація рекомендацій, висловлених у гідропрогнозі, а саме: відновлення відкачування води на шахті № 2 «Новгородівська». Визначення рівня води у стволі, який необхідно буде підтримувати в режимі відкачування, потребує додаткового опрацювання. Також потребують додаткового опрацювання технічні питання, пов'язані з реалізацією відновлення відкачування, в тому числі, з підключення електропостачання на шахту № 2 «Новгородівська» для відновлення роботи насосних установок, тощо.

ВИСТУПИВ: Кужель П.С. - начальник відділу реалізації програм реструктуризації та проектно-технічного супроводу ліквідації підприємств.

Затоплення шахти № 2 «Новгородівська» на даний час відбувається відповідно до затвердженого проекту ліквідації.

Для відновлення відкачування води згідно з вимогами законодавства необхідно виконати коригування проекту ліквідації шахти № 2 «Новгородівська», замовником якого є ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація».

На цьому засіданні керівництво та відповідальні фахівці ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» відсутні.

Однак, з урахуванням фактичної ситуації, що склалася, існує нагальна потреба у виробленні і узгодженні двома суб'єктами господарювання: ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» і ДП «Селидіввугілля» спільного оптимального технічного рішення для захисту від підтоплення шахтою № 2 «Новгородівська», яка належить до сфери управління ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» діючої шахти 1-3 «Новгородівська», яка є відокремленим підрозділом ДП «Селидіввугілля».

Проте наданий до Міненерговугілля протокол спільної технічної наради ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» і ДП «Селидіввугілля» від 06.03.2019 з розгляду гідрогеологічної ситуації, що склалася на шахтах № 2 «Новгородівська» та 1-3 «Новгородівська», не містить конкретних шляхів вирішення проблеми та результатів спільно вироблених технічних рішень.

обладнання на всіх технологічних ланках шахти призводить до створення щоденних аварійних ситуацій та не дозволяє забезпечити безпеку працівників, що знаходяться в шахті.

За таких умов, унеможлиблюється забезпечити безпечно для працівників відкачування води підземним водовідливним комплексом, тому виникає необхідність поетапного демонтажу обладнання з гор. 1160 м з початком процесу його затоплення згідно з прийнятими проектними рішеннями щодо ліквідації шахти «Північна» шляхом її затоплення.

Водночас, з урахуванням фактичного стану шахти та на підставі зазначеного виникає необхідність якнайшвидше у виконанні проекту затоплення шахти, отриманні відповідного експертного висновку та затвердженні Міненерговугілля.

ВИСТУПИЛИ: Павлюкович О.С., Кужель П.С., Ященко І.О., Кузнецов О.С., Владиченко О.О. Обмінявшись думками,

ВИРІШИЛИ:

Державному підприємству «Торецьквугілля» (генеральний директор Юхименко В.А.):

1. У зв'язку з фактичними незворотними обставинами, які виникли у зв'язку тривалим часом проходження комплексної державної експертизи проекту ліквідації шахти «Північна», та з урахуванням нових вихідних даних щодо фактичного стану шахти, внести зміну до проекту ліквідації шахти «Північна» шляхом виділення етапів:

- проекту затоплення шахти шляхом зупинки підземних водовідливних комплексів на підставі технічних рішень затвердженого Техніко-економічного обґрунтування недоцільності подальшої роботи шахти «Північна» та вимог п.13 розділу 2 глави Х Правил безпеки у вугільних шахтах (НПАОП 10.0-1.01-10, далі - ПБ);
- виконання пов'язаних із затопленням шахти заходів, передбачених завданням на проектування.

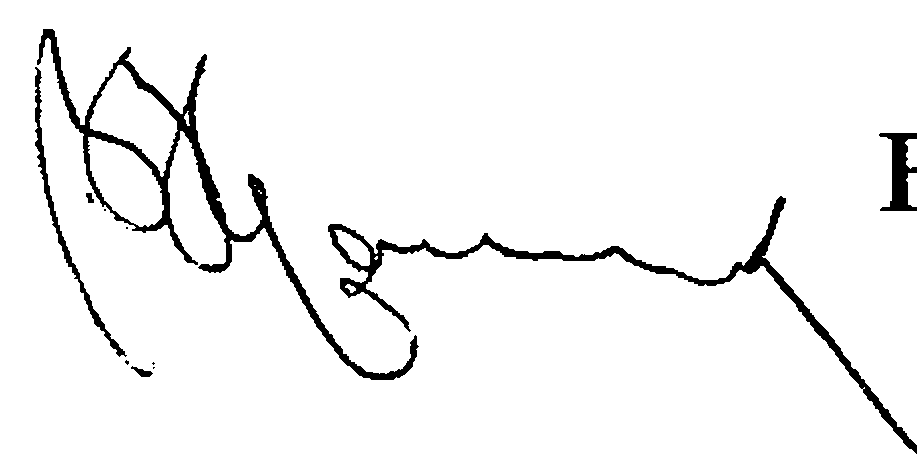
2. Відповідно до вимог законодавства здійснити технічну експертизу проекту затоплення шахти «Північна» та надати його разом із зазначеним експертним висновком до Міненерговугілля.

Термін – до 20.05.2019

3. Продовжити реалізацію заходів із забезпечення безпечного виконання робіт на ВП «Шахті «Північна» згідно з вимогами ПБ та у відповідності з вимогами Порядку ліквідації збиткових та вуглепереробних підприємств, затвердженого постановою КМУ від 27.08.1997 № 939 (зі змінами).

Термін – постійно

Секретар Секції «Вугільна промисловість»
Науково-технічної ради
Міненерговугілля

В.Г. Красник